

რედაქცია

სიმონსონოვის ქუჩაზე, ნაზაროვის სახლში, პირველ კლასიკურ გიმნაზიის უკან.
სელის-მთაწერის, მიიღება თბილისში «დროების» რედაქციის, ქუთაისში, ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში.
გარეუკი მცხოვრებთათვის ადრესი: В. Тифлисе, в редакцію «Дრობის»
«დროების» ფასი
მთელის წლისა... 9 მან. სამის თვისა... 3 მან.
ქვესის თვისა... 5 მან. ერთის თვისა... 1 მან.

დროების

გამოდის ყოველ დღე ორშაბათის ბარდა.

ფასი განსხვავებისა

სტრიქონზე რვა კაპ. განცხადება მიიღება ქართულს რუსულს და სხვა ენებზე.
თუ საქართვებამ მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლებს დასახელებად გამოგზავნილ წერილებს. დაუბეჭდველ წერილებს რედაქცია ვერ დაუბეჭდვს ავტორს.
ცალკე ნომერი «დროებისა» ღირს 5 კაპეიკი

მიიღება ხელის მოწერა

მომავალ 1884 წლისათვის გაზეთს

დროებისად

(წელიწადი მეცხრამეტე)

თაილისში, «დროების» რედაქციის კანტორაში, სიმონსონოვის ქუჩაზე, ნაზაროვის სახლში, პირველი კლასიკური გიმნაზიის უკან.
თაილამში, ვანო როსტომაშვილთან.
ჭუბუჩისში, ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში, ბუღვართან.
ბათუმში, წერა-კითხვის სკოლის მასწავლებელ მ. ი. ნათაძესთან.
ზორში, საზოგადოების დეპუტატი, ადალო თუთაევთან.
ქალაქს გარეუკი მცხოვრებთა ამ ადრესით უნდა დაიბარონ გაზეთი: В. Тифлисе, в редакцію «Дრობის».

ფასი სელის-მთაწერისა:

Table with 2 columns: Subscription duration and price.
წლით (12 თვით) — 9 მან.
11 თვით — 8 მან. და 50 კ.
10 თვით — 8 მან.
9 თვით — 7 მან. და 50 კ.
8 თვით — 7 მან.
7 თვით — 6 მან.
6 თვით — 5 მან.
5 თვით — 4 მან. და 50 კ.
4 თვით — 4 მან.
3 თვით — 3 მან.
2 თვით — 2 მან.
1 თვით — 1 მან.

სოფლის მასწავლებელთათვის წლით—7 მან., 6 თვით—4 მან., 3 თვით—2 მან.
ხვედრი ფული სელის-მთაწერა გაზეთის დაბარებისათვის უნდა გამოგზავნოს რედაქციაში.

არწრენის თეატრი.
პირას, 11 დეკემბრს.
პირველი დებიუტისათვის ბ. ძვეთელისა ქართული დრამატული დასის ამხანაგობისაგან წარმოდგენილი იქნება
ორ-სახელ-შუა

ღამა 3 მოქმედ. თხზ. მ. ჭერარდენისა, ნათარგმნი ბ. მაჩაბელიისა.
პირველად
გამოდდა ნიჟნოვსკის წინა დღით
კომედია-ფოდე. თხზ. მოჩუბაროვისა.
დასაწყისი 8 საათზე. (3-2)

«დროების» ჭეღვანე, 10 დეკემბ.

სიკვდილი ოლივიე გაიკლისა
(მოთხრობა ემილ ზოლასი)
(შემდეგ*)

მარგარიტას ყვირილზე უფროდ გაიღო კარი და მოისმა ხმა:
— რა მოხდა, მეზობელი? ნუ თუ კიდევ გული შეუშუბდა? მე ხმაზედ ვიცანი, ვინცა ლაპარაკობდა. ის იყო ერთი მოხუცებული ქალი, რომელიც ჩვენს ახლო იდგა. იმან იცოდა კარგად ჩვენი უკიდურესი მდგომარეობა, და ჩვენი პარიჟში ჩამოსვლისათვის, დიდი მონაწილეობა მიიღო. ამასთან თავისი ისტორიაც გვიამბო.
ბასულ ზამთარს გულ-ქვევ სახლის პატრონს გაეყიდა მისთვის შეგული ვალში; მას აქეთ იგი სცხოვრობს სასტუმროში თავის ათის წლის ქალი-შვილ ადელთან ერთად. მათი ხელობა იყო — ლამაზი ამაჟურების გამოჭრა, რითაც დღეში ორ ფრანკს შოულობდნენ და ამით, როგორც იყო, თავს ინახავდნენ.
— ღმერთო ჩემო! ნუთუ მოკვდა? იკითხა მან ხმა-დაბლა.
მე მიხვდით, რომ იგი მომიახლოვდა, ამავლო თვლი, შემეხო ხელით და წყენით წარმოსთქვა:
— საბრალო, საბრალო!

ღალატული მარგარიტა ქვითინებდა, როგორც ბავშვი. ბოლოს მოხუცებულმა ბაბენმა წამოაყენა იგი, ჩასვა ფენ-მოტეხილ საეარძელში ბუნხართან და, როგორც შეეძლო, ანუ-გეშა.
— ღმერთო ჩემო! ამით თქვენ მხოლოდ ენებას მოუტანთ თქვენს თავს. რა გუყავთ, თუმცა თქვენი ქმარი წუთისოფელს ეამოვსალმა, მაგრამ თქვენც ხომ თავს ვერ მოიკლავთ? აი თუნდა ჩემი ამბავი აიღე: როდესაც დეკარგე ჩემი შეუღლე, მეც შენსავეთ არ ვიცოდი, რა მექმნა, თითქმის მთელი სამი დღე ლუკმა არ ჩამედო პირში. მაგრამ ამან არაფერი მომიმატა. პირ-იქით, უფრო დიდ სასოწარკვეთილებაში ჩამავლო კიდევ... იწამე ღმერთი, გაჩერდი ერთი.
— ოცნა ხნის შემდეგ, მარგარიტა მართლა გაჩემდა. მტყობოდა, რომ იგი დაღონდა სრულიად და მხოლოდ ხან-და-ხან უხვი ცრემლები არ ამღვებდნენ მოსვენებას. ამ დროში ბებერმა ბაბენმა მიიღო თავის თავზე სახლის უფროსობა და მიიხელმძღვანელა ოთახში.
— ნუ შეწუხდებით ნუთუაფერზე, იმეორებდა იგი. ჩემი ბავშვი წავიდა და წაიღო სამუშაო: მამ მე ეხლა თავისუფალი ვარ. მეზობლობაში როდი ვარგა მორიდება, უნდა დაეხმაროთ ერთი მეორეს... არა, მითხარი ერთი, გენაცვალე: თქვენი ჩემოდნი-

რა მიხვნიდა?*)
თბილისი, 10 დეკემბერს.
ნამდვილი, ქეშმარიტი მიხვნი წერა-კითხვის საზოგადოების მცირე-ნაყოფიერებისა განხილეთ იგივე, რაც აქამდისინ ხელს უშლის და მეტად, თუ ნაკლებ ასუსტებს იმისთანა ნიჭით შემკულს ვრსა, როგორც არის საფრანგეთის ერი. ჩვენ ვამბობთ იმ მართვის სისტემაზედ, გამგეობის წესზედ, რომელსაც ჰქვია: ცენტრალიზაცია...
სამწუხაროდ, წერა-კითხვის საზოგადოების საქმეების მართვა თავდაპირველად ცენტრალიზაციის სისტემაზედ დაიწყო, ცენტრალიზაციის კალაპოტში ჩავარდა. ათიოდე თბილისში მცხოვრებნი პირნი, აღმორჩეულნი თბილელებისაგანვე, მართვენ და განაგებენ ამ რთულს საქმეს... მათ უნდა იზრუნონ რომ საქმე წინ წააყენონ ძახეთშია და ბურიაშიც, სენაეთშია და მესხეთშია. არც ერთი კუთხე საქართველოსი თვითონ, თავის საკუთრის ძალით და მხნეობით არ იღებს მონაწილეობას თავისავე განათლების სა-
*) იხ. «დროება» № 246.

ქმეში. შევლგან დაიმედებულნი არიან თბილელ გამგეობაზედ, ყოველი კუთხე ცენტრიდან მოელის საქმის დაწყებასა და გაკეთებასა. შემოსტყერიან თბილისს: სიღნაღი, მელა-ვიც, ლუშეთიც, ბორიც, ახალციხეც, შუთაისიც, მნიც. ზუგდიდიც, მსურ-გეთიც, ბათუმიცა...
ძალა-უნებურად წერა-კითხვის საზოგადოების გამგეობასაც ეს ბიუროკრატიული სენი დაემართა. ბევრი ოხმა ქალაღი დაიწერა, ბევრი ყუთი კალამი გამოიღია, ბევრი ბოთლი მელანი დაიკალა და საქმე კი ცოტა გაკეთდა და კეთდება.
შემცდარი ვიქნებით თუ ამში გამკაცრებთ თვითონ გამგეობასა... მაგალითად აიღოთ საწევრო ფულის შემოტანა. საზოგადოების წევრები გაუანტულნი არიან მთელი ჩვენის ქვეყნის პირზედ. შული მათ ან სრულად არ შემოაქვთ, და ან თუ შემოაქვთ, უდრო-უდროოდ, გვიან. გამგეობას კი ვალად აქვს იზრუნოს საწევრო ფულის დროით შემოტანაზედ. სხვა რა ღონისძიება აქვს მას, თუ არა სწეროს წერილები ამ დაუდევარს წევრებსა! ისიც სწერს, სწერს და სწერს; მაგრამ ამ წერით

ბი ხომ ჯერ არავეს გაუხსნია; როგორ გახსოვს, კამოდში არ იქნება საცვალი?
მე მესმოდა, როგორ გააღო იმან კამოდა. იქიდან ამოიღო, როგორც შეეცაყე, სალჭეთკი და გადაათარა პატარა სტოლს. შერე გაჰკრა სპიჩკას და ამ გარემოებამ მაფიქრებინა, რომ ანთო ერთი იმ სანთელთაგანი, რომელიც ბუხარზე იდგნენ. წმინდა სანთელი, მე კარგად მახსოვდა, არ იყო სახლში. მე ვადგენდები ყურს ყოველ მის მოძრაობას ოთახში და ვაძლევი ჩემ თავს ანგარიშს თვითოეულ მის მოქმედებაში.
— საბრალო კაცი! წაიბუტბუტა ბებერმა. პარგი კიდევ, ჩემო ლამაზო, რომ გაუგონე შენი ყვირილი... და უფროდ ამ დროს მღვრივე სინათლე, რომელაც ბეჭუტავდა ჩემს მარცხენა თვალში, გაჰკრა. მს—ბაბენმა თვალი დამიხუტა და მე ვერ ვიგრძნე მისი ხელის შენება. როგორც კი შევიტყე, თუ რა მოხდა, საზარელმა სიცივემ დამიარა სხეულში. მაგრამ კარი ხელახლად გაიღო. პატარა ათი წლის ქალი-შვილი ღედე შემოვარდა ოთახში და დაიწყო ყვირილი, წვრილი ბავშური ხმით:
— დედილო, დედილო! აუ! მე კი არ ვიცოდი, რომ აქა გნახავდი... აი შენი ფულები, სამი ფრანკი და ოთხი სუ. მე მოვიტანე ოცი ლუქინი აბაჟური...
— სსსი, ჩემად!... ბაჩუმი-მეთქი! იმეორებდა დედა.

ბავშვი მანც არ იშლიდა თავისას და განაგრძობდა ყვირილს; ბოლოს დედამ მიუთითა ლოგინზე. ღედე დადუმდა. მე ვიგრძენი, რომ იმან აღშფოთებულმა დაიწია კარებისკენ.
— სძინავს?—იკითხა მან წყნარის ხმით.
— ჰო, სძინავს. წადი ეხლა, ითამაშე,—მიუგო დედამ. მაგრამ ბავშვი არ მიდიოდა. იგი უსათუოდ მიყურებდა მე ღია-თვალეებით და ბუნდად ატყობდა—რა მოხდა. ბოლოს, უფროდ ის შეიპყრო საშინელმა შიშმა და გაიტაცა კარებისკენ, მერმე ისე მსწრაფლად, რომ ბავშმა სკამიც წააქცია.
— მომკვდარა! ოხ, მომკვდარა, დედილო!
ამის შემდეგ ჩამოვარდა ღრმა სიჩუმი. ღონე-მინდილი მარგარიტა იჯდა საეარძელში და აღარა სტიროდა. მოხუცი ბაბენი დაფათურობდა ოთახში აქეთ-იქით, ბუტბუტებდა ჩუმად თავისთვის:
— მხლა იმისთანა დროა, რომ ბავშვებმა ყოველიფერი ჩვენზე უკეთ იციან. შეხედეთ ერთი ამ ბაღლს. ღმერთმა ხომ იცის, რომ რაც შემიძლია, ვზრუნავ იმის გაზღისთვის. როდესაც მიდის სადმე, ან ვგზავნი სამუშაოს წასაღებად,—წამება ვთვლი ხოლმე, რომ არ იმემაკოს... მშამაკობით არც ეშამაკობს, ღვთის წინაშე, მაგრამ ყოველიფერი იცის კი და ეხლაც პირველი შეხედითვე

*) იხ. «დროება» № 244.

მისი კასა არამცთუ არ იმსება და ცა-რიელი რჩება, არამედ ემატება დეჭიცი-ტად ის ფასი, რომელსაც ითხოვს ეს მიწერ-მოწერა. ასე სჭირს ქალაქის სიტყვას, რომელიც იმისთანა დაუ-ღვეარს აღამიანს, როგორც გან-ლაგს, სამწუხაროდ, ჩვენი ქართვე-ლი, ავიწყდება რადენიმე წამის შემ-დეგ და უნაყოფოთ რჩება.

ახლა წარმოიდგინეთ, რომ გამგე-ობასა აქვს თავისი განყოფილება, აგენტურა, საქართველოს ყველა კუთ-ხეში და ამ აგენტურის წევრებათ ამორჩეული ჰყავს სამოადე განათლე-ბული და საზოგადო სიკეთის მოყვა-რე პირი. ეს პირები იმოქმედებენ არა მიწერ-მოწერით, არამედ ცოცხალი სიტყვით, რომელსაც ყველგან დიდი გავლენა აქვს. იგინი ეცდებიან პრო-პაგანდით, ჩაგონებით, ჩიხინით აღ-ძრან თანაგრძობა საზოგადოებისად-მი, იშოვნონ ბოლომდე წევრები, თავის დროზედ ჰკრიფონ საწევრო ფუ-ლები და უგზავნონ საზოგადოების გამგეობას ობილისში.

წარმოიდგინეთ, რომ სახელმწიფო მმართველობას სოფლად მამასახლი-სები და სოფლის მოსამართლეები არა ჰყავს და თვითელი გლეხი იძუ-ლებულია ცალკე გზავნოს სახელმწი-ფო ხარჯის ფული ობილისის ხაზი-ნაში. ცხადია, რომ ამ გვარი წესი

დიდად შემავიწროებელი იქნებოდა გლეხებისათვისაც, მმართველობისა-თვისაც და ესრედ წოდებულს ნედო-იმკებს ერთს ათად აქცევდა.

სწორედ ამ გვარი წესი არსებობს წერა-კითხვის საზოგადოების ხარჯის მოკრეფაში. არც ერთს ადგილს, ობილისის გარეშე, გამგეობას არა ჰყავს პირნი, რომელნიც მას უწევ-დენ იმისთანავე სამსახურს, როგორც მამასახლისები და სოფლის მოსამართ-ლეები უწევენ მმართველობასა. მო-ველმა წევრმა, პროვინციაში მცხოვ-რებმა, უნდა ცალკე დასწეროს წე-რილი, ჩასდოს შიგ ფული, მიიტა-ნოს ფოსტაში და გამოგზავნოს ობი-ლისში. მინც გულით და სულით თანაუგრძობს განათლების საქ-მესა, მისთვის ეს მცირედი გარჯა არაფერია; მაგრამ, სამწუხაროდ, ამ გვარი პირებით ჯერეთ ღარიბნი ვართ. შემეტყვი ნაწილი ისე გულ-გრი-ლად უყურებს ამ საქმეს რომ მათ-თვის ნამდვილს დაბრკოლებას შე-ადგენს წერილის დაწერა, ფოს-ტაში მიტანა და ფულიანი კანცერ-ტის გამოგზავნა. ადგილობრივი აგენ-ტები ამ დაბრკოლებას სრულიად მოსამობდენ, მარჯვე დროს გამო-ართმევენ წევრებს ფულსა, ერთად მოუყრიდენ თავსა და გამოგზავნიდენ ობილისში.

ლაც პროვინციაში და მოკვდა იქვე, ამ ცოტა ხანში. სიმონო იყო მაღა-ლი, ძლიერ ღამაში და ძლიერ ღო-ნიერი ყმაწვილი კაცი. მე ის საშინ-ლად მძულდა, იქნება იმისთვისაც, რომ ჯანმრთელი იყო. წინა დღით ის შემოვიდა ჩვენთან და მე ვიტან-ჯებოდი, ვუყურებდი რა მას მარგა-რიტას გვერდით. მარგარიტა კი მას-თან ერთად ისე ღამაში სჩანდა, ისე თეთრი! სიმონო უყურებდა მას რა-დაც ღრმად გამომეტყველი თვალით იმ დროს, როცა მომდინარე მარგა-რიტა მადლობას უცხადებდა ჩემის ამბის კითხვისათვის!

— აი ბატონი სიმონოც, წაიხურ-ჩულა ახლად შემოსულმა ბაბენმა.

სიმონომ ნელა შემოაღო კარი და მარგარიტამ, რა დანახა იგი, კვლავ ტირილს მოჰყვა. ამ ერთად-ერთი მეგობრის, ერთად-ერთი ნაც-ნობი მამა-კაცის იქ ყოფნა ხელ-ახლად სძრავდა მის მწუხარებას. სი-მონო არ მოჰყვა ნუგეშის-ცემას. მე არ შემეძლო შემეხედა მისთვის იმ ბნელში, რომელიც მქონდა შე-მორტყმული ირგვლივ; მაგრამ ამ წყვილადში მე ვირდგენდი მის სახეს და იგი წარმომიდგებოდა სრულიად ცხადად, შემკრთალი და შეწუხებუ-ლი ქალის ამ გვარი სასოწარკვეთი-ლების დანახვით. და რა მშვენიერი უნდა იყოს მანც მარგარიტა თავის გაშლილი ქერა თმებით, ფერ-პკრთა-ლი სახით და ციებისაგან გაცხელე-ბული ხელებით!

— მე მზათა ვარ გემსახუროთ, სთქვა წყნარად სიმონომ. რომ დას-თანხმდებოდეთ და მომანდობდეთ ყო-ველიფერს...

აგილოთ სკოლების გახსნა და ხელ-მძღვანელობა. მაშინვე ერთი ღო-ნისძიება იხმარა სკოლების გამარა-გებისათვის: დაბეჭდა ფორმა, რომელზედაც უნდა შესდგეს სოფლე-ბის განაჩენები სკოლების გახსნის თა-ბაზედ და აღუთქვა მათ განსაზღვრუ-ლი შემწეობა. მეტი მას არა შეეძ-ლო-რა და სხვას ვერაფერს მოვს-თხოვეთ. მაგრამ ცხადია ყველასათვის, რომ ეს სრულიად საქმარისი არ არის. დაბეჭდილი ფორმა ან ვერ მიადწევს შორეულს სოფლებამდის, ან თუ მიადწია, წამკითხველი იქნება არც კი ამოჩნდეს, და თუნდაც წაიკითხონ, მაგდენად უფრო არ გაიბერტყენ. აქაც საჭიროა ცოცხალი სიტყვა, პირადად ჩაგონება სკოლის საარგებლობასა, შეგულიანება გლეხებისა, გაქარწყლე-ბა სკოლის მოწინააღმდეგეთა აზრები-სა, რომელნიც ყველგან მოიპოვე-ბიან და გულს უცრუებენ გლეხებს ამ წმინდა საქმეზედ, და სხვანი. ბახსნილს სკოლას ზედამხედველობა ეჭირება, ხელმძღვანელობა და ზრუნვა უნდა, რომ სკოლამ ნაყოფი დაანახოს გლე-ხობასა და შეაყვაროს თავისი თავი. შევლა ეს ყოველად შეუძლებელია ობილისში მყოფი გამგეობისათვის და ადვილია იმ განათლებულთა საზო-გადოების წევრთათვის, რომელნიც სცნობდნენ სხვა-და-სხვა საქართვე-

მარგარიტამ რაღაცა არეული სიტ-ყვები უთხრა, როცა ყმაწვილი კაცი მიდიოდა, ბაბენმა გააცილა იგი კა-რებამდის და მე მესმოდა, რომ ჩემ-თან გავლის დროს, ის ფულებზე ებასებოდა. ეს ყოველიფერი ხომ ძვირათა ღირს და იგი ჰფიქრობდა, რომ საბრალოს სრულიად არა მოე-ძეებოდა-რა. მაინცა და მაინც სა-ჭიროა ამ საგანზე გამოგკითხოთო. სიმონომ გაჩუმდა მოხუცი; მას არა ჰსურდა, რომ მარგარიტა შეეწუხებო-ნათ. ის წავა თვითონ მერიში და მოამზადებს, რაც კი საჭიროა დასაფ-ლავებისათვის.

როცა კვლავ მყუდროება ჩამოვარ-და, მე ვკითხე ჩემ თავს: ნუთუ ბო-ლო არ ექნება ამ მდგომარეობას. თუ კი მე მესმოდა წერილმანი გა-რეგანი ფაქტები, მაშასადამე, მე ვი-ყავი ცოცხალი. და მე მოვთხოვე ჩემ თავს სრული ანგარიში ჩემს მდგომარეობაში. ეს იყო უსათუოდ გატალღებისა, რომელზედაც მე გამი-გონია ცოტა რამე წინედ. შმაწვი-ლობაშია, ჩემი ნერვების ავად-მყო-ფობის დროს, მე ხშირად გულს მეყრებოდა, ხან-და-ხან მთელი საა-თობითაც. ცხადია, რომ ამ გვარ-მა ავად-მყოფობამე გამაქვევა ეხლა მკვდარსავე და შეაციდინა ყველა ჩე-მი ნაცნობები. მაგრამ გული კვლავ დაიწყებს ფეთქას და სისხლი ხელ-ახლად აიშლებს: მე გამოვიღვიძებ და დავიმედებ მარგარიტას. მფიქ-რობდი რა ამ გვარად, მე ვამხნევე-დი ჩემს თავს მოთმინებისათვის.

მაგრამ საათი მისდევდა საათს და ჯერ მანც არაფერი სჩანდა საწუგე-

ლოს კუთხეებში, პროვინციის სხვა-და-სხვა ქალაქებში.

აგილოთ მესამე საგანი. საზოგადო-ების გამგეობა ბეჭდას საბაეზო და სახალხო წიგნებსა, მაგრამ ესენი ან სულ არ იყიდებიან, ან მცირედ სა-ღლებიან. სამი წელიწადია, მაგალი-თად, რაც გამგეობამ დაბეჭდა იმის-თანა საქირო და სასარგებლო წიგნი, როგორც არის იგავ-არაკნი თ. რაფ. პრისტვისა. მაგრამ დღემდის ძლიეს არის გაყიდული მესამედი. რათა? იმიტომ რომ ცენტრალურს გამგეო-ბას ერთად ერთი ღონისძიება აქვს წიგნების გაგროვებისათვის — გაზე-თებში გამოცხადება, ხოლო ეს ღონის-ძიება საქმარისი არაჩნდება იმისთანა დაწინაურებულს ქვეყნებშიც კი, სა-დაც სწავლა-განათლების სურვილი დიდია, სადაც წიგნების შექმნა შედ-გენს ერთს უსაჭიროებს მოთხოვნი-ლებასა. ამ გვარს ქვეყნებშია კი ყოველს შესანიშნავ კუთხეში და კუნ-ჭულში მართვენ წიგნების საწყობსა, რომელნიც სყიდვას წიგნებისას მეტად აადვილებენ, რადგანაც ადგილობრი-ვად და გაურჯელად აკმაყოფილებენ ადგილობრივი მცხოვრებლების მო-თხოვნილებასა... ჩვენს ქვეყანაში წი-გნის კითხვის სურვილი, დიდებში, თუ პატარებში, იმდენად სუსტია ჯე-რეთ, რომ, ეუმეორებთ, იმისთანა

შო. ბაბენმა მოიტანა თავისი სა-უზმე.

მარგარიტამ უარი სთქვა საქმელ-ზე. ბაბენმა სადილის შემდეგაც რამ-დენიმე ხანი. ღოჭინის ქუჩის ხმაუ-რობა შემოდოდა ფანჯარაში, რომელიც განგებ ღია იყო დარჩენილი. სპილენძის შანდლის ნელი წკარუ-ნით ღამის სტოლის მარმარილოს ფიცარზე მე მივხედი, რომ ახალი სანთელი დამიდგეს. დასასრულ სი-მონოც დაბრუნდა.

— რა ამბავი? — ჰკითხა მას ჩუმად ბებერმა.

— მოველიფერი მზად არის, — მიუ-გო იმან. დასაფლავება ხელ თერთ-მეტ საათზე იქნება... ნუ სწუხართ და ნურც ილაპარაკებთ ამ საგანებზე საბრალო ქალთან.

ბაბენი მანც არ იშლიდა ბაასს.

— სამსაჯულო ექიმი ჯერ კიდევ არ მოსულა.

სიმონო მიუახლოვდა მარგარიტას, მოუჯდა გვერდით და რამოდენიმე ნუგეშის სიტყვების შემდეგ, სრულიად დადუმდა. დასაფლავება დანიშნულია ხელ თერთმეტ საათზე; ეს სიტყვები გრილებდენ ჩემს ტვინში, როგორც ზარა, დოქტორი კი ჯერ მანც არ მოსულა, — სამსაჯულო ექიმი, რომელიც უძახოდა მას ბაბენი. იგი ხომ, რა თქმა უნდა, პირველ შე-ხედვისთანავე, შემატყობს, რომ მე ლეტარგიულ ძილში ვარ. ის იხმარს საჭირო ღონის-ძიებას, რომ გამაღვი-ძოს როგორმე. წარმოუთქმელი სულ-წასულობით ვუცდიდი მე მას.

მაგრამ, აჰა, გაიარა მთელი დღე-მაც. დრო რომ არ დაეკარგა, ბა-ბენმა მოიტანა თავისი აბაჟურები,

მცირე დაბრკოლებაც, როგორც წიგნის ფოსტით დაბრკოლება...

რომელი მხარეც უნდა აღიაროს წერა-კითხვის საზოგადოების მოქმედებისა, ყველგან საქირა აღვილობრივი მოამქმენდი პირნი...

და, მარგარიტასაგან ნება დართვის შემდეგ, მოიხმო ღედე, რადგანაც არ უყვარდა ბავშვის მარტო დატოვება.

— აბა, შემოდი რალა, მალე, — ეუბნებოდა იგი ბავშვს, — სულელსაგით ნულარ იქცევი; ნუ იყურები, გეუბნები, იმ კუთხისაკენ, თუ არა და მე ვიცი, დღეს შენ მოგხვდება...

ის უკრძალავდა მას ჩემსკენ შემოვლად, უდიდობანად მოიქცეოდა. ღედე კი გამოაჰყვებოდა ხალხმე ხან-და-ხან თვალს ჩემსკენ, — მე კარგად მესმოდა, რომ დედა სცემდა ხელს ხელზე დრო-გამოშვებით, და გულ-მოსული იმეორებდა:

— ისაქმე, თორემ გარეთ გაგაგოდებ; მოიცა, აგერ მოვა ღამე და ეს ფეხებით გაგათრევს. ღედა და ქალიშვილი დასხდენ ერთად ჩვენს სტოლთან. ისინი სჭრიდენ აბაჟურებს და მათი მაკრატლის ხმა ცხადად მოდიოდა ჩემამდის. აბაჟურები უსათუოდ მეტის-მეტს გულ-მოდგინე მუშაობას საქიროებდენ, რადგან მათი კეთება ძლიერ გვიან მიდიოდა. მე ვთვლიდი მათ თვითუფლად და ამ გვარად ცოტათი მაინც დარდებს ვიქარებდი.

მთახში გაისმოდა მხოლოდ მაკრატლის ხრიკინი. მარგარიტა უსათუოდ დაიღალა და მისთვლიდა. მრჯერ სიმონო ადგა თავის ადგილიდან. საზარელი აზრი, რომ მან მოასწრო ჩემს ცოლს მძინარეს. და აკოცა მის თმებს, არ მაძლევდა მოსვენებას. მე არ ვიცნობდი მას, მაგრამ ვგრძნობდი კი, რომ უყვარდა ჩემი ცოლი, პატარა ღედეს სიცილმა

ცემი თავის პროვინციულ გაცოფილებებისა, აგენტურებისა.

შევეცდებით, თუ ვიფიქრებთ, რომ პროვინციის ქართველებს არა აქვთ თავი ამ გვარი საქმისათვის და მათი მონაწილეობა იქნება ამაო და ფუჭი. ჩვენი ქვეყნის ყველა თვალსაჩინო კუთხეში იზოვებიან პირნი, რომელთაც ცოდნა და სურვილი სრულს შეძლებას აძლევენ მიიღონ ნაყოფიერი მონაწილეობა ამ საქმეში. საქიროა მხოლოდ, რომ იგინი გამოაწვეულ იქმნან ამ ასპარეზზედ, აღიარებულ იქმნან აგენტებად და მიენიჭოს მათ ჯეროვანი სანჯცის საზოგადოებისაგან.

როცა ეს მოხდება, როდესაც ყოველ კუთხეში და ყოველ ქალაქში დაწესდება წერა-კითხვის საზოგადოების განყოფილებანი, ანუ აგენტურები, ხარხი წერა-კითხვის საზოგადოებისა სწრაფად დატრიალდება, დაიბადება პატიოსანი გაჯობრება საქართველოს კუთხეებს შორის ხალხის განათლების დახმარების შესახებ და ერთი ათად მეტი გაკეთდება ყოველ წლივ, ვიდრე ახლა კეთდება...

შინაური ძროხი

ვისრამიანის გასასწორებლად და ნიშნულ კომისიას შემოქმედა ერთად

გამაჯავრა და მოთმინებიდამ გამომიყვანა.

— არა, რას იციანი, შე სულელიო? ჰკითხა დედამ. მინდა გაგაგოდო ეხლავე გარეთ... აბა მიპასუხე ერთი, რას კასკასობ?

ბავშვი ბუტბუტებდა. იგი არწმუნებდა დედას, რომ არცკი უფიქრია გაცეცნა, მხოლოდ ახველებდა. მე კი წარმომიდგა, რომ იგი ხედავდა, თუ როგორ აკოცა სიმონომ მძინარე მარგარიტას და ეს ეჩვენა სასაცილოდ.

ღამა ანთებული იყო, როდესაც ვიღამაც დაარახუნა.

— აა! აი დოქტორიც, სთქვა ბებერმა.

ღიად, ეს იყო დოქტორი. ბოდიშიც არ მოითხოვა გვიან მოსვლისათვის. უსათუოდ ამ დღეს ბევრი სართულები დაირბინა. რადგანაც ღამა ცუდად ანათებდა ოთახს, მან იკითხა:

— მკვდარი აქა დღეს?

— ღიახ, ბატონო, უპასუხა სიმონომ. მარგარიტა ადგა, იგი ძაგძაგებდა. მამნმა ბავშვი გარეთ გაიყვანა, რადგანაც ბავშვისათვის არაფრად არის საქირო ამ გვარ სურათებს უყუროს. მამენი სცილობდა, ჩემი ცოლიც მიყვანა ფანჯარასთან და ამ გვარად გადაერჩინა ისიც უსამოვნო სანახვისაგან.

ამ დროს დოქტორი მსწრაფლად მომიახლოვდა. მე მივხედი, რომ იგი დაღალულია, არა სცალიან და მოთმინებაც აკლია. არ შემეძლიან ნამდვილათა ვთქვა, მომიკიდა ხელი-ხელს და გამისინჯა გული, თუ არა. მე კი მომიჩვენა, რომ იგი სრულიად თან-

რამდენიმე სულ - ნაწერი ამ ძველის წიგნისა და დასაბუჯდავით მოუმზადებია; ბუჯდავს ამ დღეებში შეუდგება.

ჭეთისაიდან მოგვივიდა ამბავი, რომ იქაურ ოქტის სასამართლოს ქეიმი თურმანზე დამნაშავედ უცნია ვნ. დესპინე ერისთავის ძადად მუცლის-წასდენაში და ციმიანში, ირგუტსვის გუბერნიაში, გავზავსა გადაუწვეტია.

ზემო-იმერეთიდან გავტობინებენ, რომ ამისთანა მშენიერი ამინდი შუა-ზამთარში დიდი-ხანია არ გვიანსავსო. დეკემბერი მასსა გავს და ვენახებში გაცხარებული მუშაობაა.

სახელმწიფო რჩევას გარდაუწვევტია და უმაღლესადც დამტკიცებულა, რომ თურგისა და უზუნის მარტებში ნორმალურს სოფელს სასწავლებელთა მასწავლებლებს და მათს ცალკეილს ჰქმნდეთ უფლება შენისისა და ერთდროებით შემწეობის მიღებისა. მათის ჯამგირიდან უნდა გამოირჩეს ბოლოს ორი მრატენტი და ეს თუფა შენსიების თანხას მიეძატოს. იმ მასწავლებლებს, რომელთაც მასწავლებლობის უფლება აქვთ და ამ მარტებში ათი წელიწადი იმსახურებენ, მეთათმეტე კლასის ჩინი მიეცემათ.

უგრძნობლად დაინარა ჩემზედ. სიმონომ აჩქარებით ღამა მიუწათა.

— არა, არ არის საქირო, დამშვიდებით უთხრა დოქტორმა.

როგორ თუ არ არის საქირო? ამ კაცის ხელში იყო მთელი ჩემი სიცოცხლე და იგი არც კი რაცხდა საქიროდ გულმოდგინედ გავესინჯე. მაგრამ მე ჯერ მკვდარი ხომ არა ვარ! მე მინდოდა დამეყვირა, რომ არ მომკვდარევი მეთქი.

— რომელ საათზე მოკვდა? მკითხა მან.

— ღილის ექვს საათზე, უპასუხა სიმონომ. იმ საშინელ ჯაჭვებში, რომლებითაც იყო შეპყრობილი მთელი ჩემი არსება, უზომო სიბრაზე გამოუთქმელად მტანჯავდა. ღმერთო, რა მდგომარეობაა, როცა არ შეგიძლიან სთქვა რამე, ოღნაეც არის შეარხიო შენი სხეული!

— დოქტორმა დაუმატა:

— მხლანდელი მძიმე ამინდი მეტის-მეტად მაწყინარია... არაფერი არა ღალავს ისე კაცს, როგორც გავზუნულის პირველი დღეები. სთქვა ესა და წაიღია. მასთან წაიღია, განმშორდა მე ჩემი სიცოცხლეც. სრებლები მადრჩობდენ, მინდოდა მეყვირნა, წყველა-გინება მომერთო. შელი მეკვლანკებოდა, მაგრამ იგი ვერ ჰბედავდა ვერც ერთ ხმას. აი არამხადა, რომელიც თავისმა ხელობამ მაშინად გადააქცია და რომელიც უახლოვდებოდა მიცვალებულთა სარეცელს იმ აზრით, რომ მხოლოდ უბრალო წესი აესრულებინა. ღიად, მას სრულიად არაფერი არ ესმის. შეველა მისი ცოდნა — ცრუ ცოდნაა, თუ კი იგი,

სამშახთს, 4-ს დეკემბერს და ნიშნულებისამებრ განმტკიცებულა კლასტიუმებით მთავარ-მართებლის სასახლეში. მკარფისა ტანისამოსები და სხვადა-სხვა ხალხისა და ტიპის წარმომადგენლები მაყურებლებს თვალს უჭრებულენ თავიანთ უცხო და საოცარი ხანახაობით. ზადი დაიწყო 9 1/2 და ორს საათზედ დაიშალა.

თურგის უწეებებისა სიტყვით, 18 ნოემბერს, დილის 8 საათზედ, კავკასია ჩამოადრჩეს ჩვენსი ინალკვი ინუენის არიანნიკოვის მკვლელობისათვის. ამ სასახლეზედ დიდ-ძალი ხალხი დასწრება. სამწუხარო ის იყო, ამბობს გაზეთი, რომ დაბალს ხალხს გარდა, ბევრს უმაღლესის სწავლით განვითარებულსაც მოუწოდებია ამ სასწავლის ამის ყურება.

დოსოკის უწეებია ამბობენ, რომ 1884 წელს შემდეგის გზების მეთებს შეუდგებათ კავკასიაში: გაიყვანებენ თურმე გზას ბათუმიდან სასტანისკენ, ჰოროსისა და აჭარის წყლის შესართავამდე, სულ 16 ვერსსა; აგრეთვე ვაგზიმანსა და იგდის შუა-ოცს ვერსზე, და დასრულებენ პირდაპირს ქვაფენილს გზას თელავსა და თბილისს

პირველი შეხედვითვე, სიცოცხლესაც ვერ არჩევს სიკვდილისაგან! იგი მიდიოდა ღმერთო ჩემო, მიდიოდა!

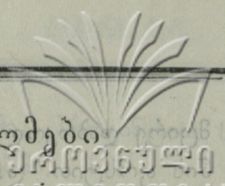
— მშვიდობით, უთხრა სიმონომ.

ჩამოვარდა სიჩუმე. დოქტორი უსათუოდ ესალმებოდა მარგარიტას, რომელიც კვლავ მოვიდა იმ დროს, როცა მამენი ხურავდა ფანჯარას. მერმე დოქტორი გვიდა ოთახიდან. მე მესმოდა მისი ფეხის ხმა ძირს კიბეზე.

მაშ, გათავდა, რალა, ჩემი საქმე გადაწყვეტილია! შენასკნელი იმედოც ვაჰქრა ამ კაცის მეოხებით. თუ აღარ გამომეღვიდა ხვალ თერთმეტ საათამდის, მე დამპარხენ ცოცხალს მს აზრი ჩემთვის ისე საშინელი იყო, რომ აღარ მესმოდა, რა ხდებოდა ჩემს გარშემო. მს იყო რალაც გულის წასვლა თვით სიკვდილის დროს. შენასკნელი ხმაურობა, რომელიც მომესმა მე, იყო ღედეს და მისი დედის მაკრატლების ხრიკინი. არავინ ხმას არ იღებდა. მარგარიტამ არ ისურვა წასვლა მეორე ოთახში და დასძინებოდა იქვე. ის აღბმდ წამოწოლილი იყო იქვე საერძელში. მისი მშენიერი ფერ მკრთალი სახე, მისი დახუჭული თვალის წამწამები დასველებულნი იყვნენ ცრემლებით. მთახის სიბნელეში უსიტყვოდ იჯდა მის წინ სიმონო და გრძნობით შესცქეროდა მას.

ილ. ბ. — ტ. — მ. — ე. (შედეგი იქნება)

შუა განიანდამ უჯრამდე მოსეს გა-
კუთობით: **«იურიდიული მიმდინარეობის»** სი-
ტუვით, იმ გომისას, რომელთაც მო-
ნაწილებას იღებდნენ რამდენიმე გუბერ-
ნატორი და უფროსი სამხედრო პირნი
და რომელსაც მინდობილი ჰქონდა გა-
მოეკეთათ ის საფუძვლები, რა საფუძ-
ვლებზედაც უნდა შემოედგინათ იქმნას
სკენში ჯარის მოკრეფა, — გაუთავებია
სსდომები და თავისგან შემოუშვებულნი
აზრი შეტერბურგში უნდა წარადგინოს.

რუსეთი

— გაზ. «რუსკი ვურაერს» შეუტყვიან
ნამდვილი წყაროებიდან, რომ ფინანს-
თა სამინისტრო იკვლევს იმისთანა ზო-
მებს, რომელთაც შეუძლიანთ სული მო-
უწონს არყის წვრილი ქარსანების გამ-
რავლებას; სამინისტრო ამას საჭიროდ
ჭიანდის საქონლის მოშენების და სენა-
თის წარმატებისათვის, რადგანაც მას აქვთ,
რაც 1863 წ. აქციონი შემოიღეს, პირუტყ-
ვის მოშენების და სენა-თისვის საქმე
ძალიან დაეცა. ამასთანავე სამინისტრო
იძახის ჭეშრებს, რომ ესლანდელი აქ-
ციონის სისტემის შეცვლამ არ აუნოს აქი-
ციის შემოსავალს, რადგანაც ამ გარემოე-
ბას საზოგადოდ სასკელმოიფო ფინანსე-
ბისთვის ცუდი შედეგი ექნება.

— იწერებიან, რომ სასკელმოიფო ცხე-
ნების მოშენების მთავარ გამგეობას გა-
ნუზრანას სასკელმოიფო და კერძო ცხე-
ნის მოშენების საქმე უფრო კარგად და-
უწონს კავკასიაში და ამის გამო ამ ცო-
ტს ხანში სჯა ექნება იმაზე, თუ რა სა-
შუალებით დაეხმარნენ ამ საქმეს.

— ქალაქ ვურსკიდან სწერენ გაზ.
«რუსკი ვურაერს», რომ იქ ქუჩებში
დიდი არეულობა თურმე სდება; მიზეზნი
ამ არეულობისა ის წვრილი მოქალაქენი
არიან თურმე, რომელთაც ამ წელს სალ-
დათად წასულა ჭრებიათ.

— გრაფი დორის-მელიქოვი დაბრუ-
ნებულა შეტერბურგში სამხედრო-გარე-
თიანდამ. შეტერბურგში მოსულა აგრეთვე
თავადი სვიატოპოლკ-მინსკიც ნოვო-
ჩერქასკიდან.

— შეტერბურგიდან სწერენ გაზ.
«რუსკი ვურაერს», სმებას შეტერბურგ-
ში გაგრელებული, რომ მომავალს 1884
წელს უკლას თეატრებს მიეცემათ ნებს
დრამატიული წარმოდგენებისა და
მარსვაში.

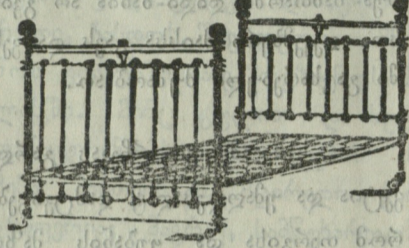
— რუსული გაზეთების სიტუვით,
სამხედრო მინისტრი, გენერალ-ადიუ-
ტანტი განიკვი კიდეკ ვად გამხდარა.

განსხვავებანი

შაროთული დრამატიული დასის ამ-
ხანავობა უმორჩილესად სთხოვს პიე-
სების ავტორებს და მთარგმნელებს,
დაეიანთი ნაწარმოები შემდგენს აღ-
რესით გამოგზავნონ: «დროების»
რედაქციას. შაზბეგს.

P. S. პრესებთან ერთად შეატყო-
ბინონ თავიანთი პირობანი.

ინგლისური რკინის კრავოტები

ერთის საწოლი 7 მანეთიდან და
ორის საწოლი 14 მანეთიდან, მათი
ლებები, ზღვის ბაღასით გატანილი 5-
დან 8 მანეთამდე. კიდეკ შედეკი ნიე-
თება იყიდება 25% -თ უფრო იაფად,
კიდეკ სხვაგან სადმე: ბრიტანის მეტა-
ლის ნიეთები, ჩაიდნები, საკარაქე, სა-
შაქე, ჩაისა და სტოლის გოგუბი ჩან-
ლებითა, ფაბოსი, დასადგმელი, პირის-
სახანი, სტაქები, სუფოკი, საწურ-
გები, რიუტები, გრანოები, საჭაქები,
თეფები, ბლუდები, სასალათები, ტაშ-
ტები, საძებები, სამარელები, გარნი-
ცის საფეხები, უნაგირები კაცისა და
ჭაღისა, ავარიები, სლისტები, ტანისა-
მისის დასადგმლები, საბალო მაგრატ-
ლები, გაქები, უთოები, წისქვილები,
სერები, ქლიბები, კლიტები, ინგლისის
თოფები და რეკლავები, პიუბი, ზა-
რადები, გაზოფები, საფანები, ნი-
ბები, ვატერბურები, საბები, ხულები,
წინდები, სუფრები, სალქეტიებისათვის
რგოლები, კმალიანი ჭურჭელი, მურა-
ბები, გამეგები, პიუგები, სოუსები,
ზღვის ბაღასი, დიმიკოტონები და სს.
ინგლისურს მალაზიებში №№ 156,
157, 158, 159 და 160. ამ ნომრებს
ურადდება მიაქციეთ. (100—29)

ინგლისის მალაზი

Maison de confiance

შეადართ ზეზნი ჩაი	მოსკოვის ჩაი
1 მ. 10 კ.	1 მ. 40 ს.
— — 1—20	— — 1—60
— — 1—40	— — 1—80
— — 1—60	— — 2—
— — 1—80	— — 2—50
საუგეთსო 2—	— — 3—

იქვე ისეიდება სხვა საქონელიც: თო-
ფები, რეკლავები, გრავოტები, ჭურ-
ჭელი, ჩაიდნები, გასაღებები, დაბები,
გოგუბი, ტაშტები, კაღები, ქაღალდი,
შოკოლადი, კაკაო, განიუტები, მურაბე-
ბი, მაგნეზია, უნაგირები, კლეკვა,
წინდები—კაცის და ჭაღის, ხელ-სახო-
ცები, მაკინტოშინ კაღებორა — სულ
უკლასურა 25-დან 50 პრაცენტით უფ-
რო იაფად, კიდეკ სხვა რომელსამე მა-
ღასში. (100—74)

საგლობუსო

კალმები

რომლებითაც შეიძლება წყარ სულ მსხვილ, უსუფთაო ქაღალდს დასაწერად
საგლობუსო — ინგლისის მალაზია. იქვე აურებული სხვა-და-სხვა გვარის კალმები,
უკლასის „ხელისათვის“ — 25% იაფად, ვინე სხვაგან. იქვე: მელანი, ქაღალდი,
განვრტები, რეულები, ჯაქი, კარანდაში, პენალი, კაღები, ბუმიანები, პორტ-
სივარები, ალბომები, რამები, მაგრატები, სამართლები, სანთელი, სალესი,
გრანშეები ჭურჭლების საწმედად (ბორაკის), თეთრეულისათვის, პატარა სალესი,
აბტაცისათვის კლიონები, ტაშტები, საგარდები, საგრები, საგარცხლები, ბუზმე-
ნი, ზარები, ბინოკლები რეუტები, ვატერპასები, შის-სათები, კომპასები,
ტერმომეტრები, მეწებები, ნემსები, მაგნატები, სვისტოვი, პომოჩი, ქამები,
სარტულები. საუფურა, პრობები, საპრობები, ვანები, ფილტები, შოტები,
თავის. ტანისამოსის, ცხენის და პატენტისანი მაკინტოშები, კრავები, საქიმი
ქაღალდი ვატერ-კლავისათვის და სხვ. და სხვ.

პატაშვი — 20 კ.

(100—2)

Открыта подписка на 1884 годъ (IX годъ изданія) на

„БАКИНСКІЯ ИЗВѢСТІЯ“

Газету, издаваемую Бакинскимъ Отдѣленіемъ Императорскаго Русскаго
Техническаго Общества.

Издаваемая въ центрѣ извѣстной всему міру Бакинскоѣ нефтяноѣ
промышленности, трудами учреждения, группирующаго въ себѣ
лучшія интеллигентныя силы края, газета ставитъ своею задачею:

- Давать полныя, новѣйшія свѣдѣнія о нефтяномъ производствѣ, кото-
рыя, между прочимъ, будутъ включатьъ:
  - Свѣдѣнія о добычѣ сырой нефти. (Состояніе и производительность
буровыхъ скважинъ, появленіе и дѣятельность нефтяныхъ фонтановъ, успѣхи
буровой техники, цѣны на нефть, количество вывоза и мѣстнаго потребле-
нія и пр.)
  - Свѣдѣнія о фабрикаціи керосина. (Численность и производительность
керосиновыхъ заводовъ, перегонка и ея усовершенствованія, мѣстные поряд-
ки и хроника, цѣны на керосинъ, условия вывоза и пр.)
  - Свѣдѣнія о фабрикаціи смазочныхъ маселъ. (Развитіе фабрикаціи, ея
техника, цѣны, вывозъ и пр.)
  - Новыя производства. (Добычаніе антрацена, вазелина и проч.)
  - Побочныя производства. (Добыча сѣры и фабрикаціи сѣрной кисло-
ты, добычаніе щелочей и пр.)
  - О разработкѣ мѣсторожденій нафтагиля и добычаніи парафина, це-
резина и др.

Примчаніе: Матеріалъ для послѣдней рубрики будетъ получаться съ
О-ва Челюкена и изъ Закаспійской области (завоеванной у текинцевъ), осо-
бенно богатыхъ мѣсторожденіями названныхъ продуктовъ. Проведеніе Зака-
спійской желѣзной дороги въ глубь страны, открывъ доступъ къ естественнымъ
богатствамъ вновь покореннаго края (есть прекрасныя минеральныя источни-
ки, богатая желѣзная руда, залежи алебаstra и т. п.), несомнѣнно привле-
четъ людей предприимчивыхъ.

II. Слѣдить за примѣненіемъ нефти и ея продуктовъ на отопленіе, ос-
вѣщеніе, добычаніе газа, въ медицинѣ и т. п.

III. Знакомить съ развитіемъ мореходнаго дѣла по Каспію, главнымъ
образомъ въ связи съ нефтянымъ дѣломъ. Здѣсь, кромѣ морской хроники, бу-
дутъ печататься историческія свѣдѣнія о развитіи коммерческаго судоходства,
свѣдѣнія статистическія и т. п.

По всемъ этимъ отдѣламъ, кромѣ свѣдѣній мѣстныхъ, Редакція, по
примѣру прежнихъ лѣтъ, будетъ помѣщать въ газетѣ извѣщенія и переводы
изъ иностранныхъ специальныхъ органовъ, къ чему представляетъ полную
возможность богатое собраніе техническихъ періодическихъ изданій, получае-
мыхъ Отдѣленіемъ Общества.

IV. Отдѣлъ—дѣятельность Отдѣленія Техническаго Общества—въ видѣ
извлеченій изъ протоколовъ засѣданій Совѣта и Общихъ Собраній и отдѣль-
ныхъ постановленій.

Кромѣ того, Редакція приложитъ старанія къ собранію возможно пол-
ныхъ свѣдѣній о другихъ, очень значительныхъ, видахъ мѣстной промышлен-
ности—рыбной (главнѣйшей на Кавказѣ), соляной, земледѣльческой—преи-
мущественно по шелководству и винодѣлію, занимающимъ самое видное мѣсто
среди отраслей сельскохозяйственной промышленности края; а также будетъ
знакомить и съ развитіемъ торговли—транзитной и вывозной въ Азію; съ
открытіемъ рельсоваго пути отъ Чорнаго моря къ Каспійскому и внутрь
Азіи, торговля должна занять видное мѣсто въ жизни края, а свѣдѣнія о
ней—въ нашей газетѣ.

Затѣмъ будетъ удѣлено мѣсто интересамъ мѣстной общественной жи-
зни: народному образованію, самоуправленію, законоположеніямъ, ихъ касаю-
щимся и пр.

Подписная цѣна	на годъ,	на 6 мѣс.,	на 3 мѣс.,	на 1 мѣс.
Безъ пересылки.	6 руб.	3 р. 50 к.	2 р.	75 коп.
Съ пересылкою	Въ Россію	7 руб. 4 р.	»	2 р. 50 к. 1 руб.
	Заграницу	8 руб. 4 р. 50 к.	»	»

Подписка принимается: въ гор. Баку, въ Редакціи,
помѣщающейся въ квартирѣ Отдѣленія Императорскаго Русскаго
Техническаго Общества, у крѣпостныхъ воротъ, домъ Ашумова.
(4—2)